

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

(підпис) Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

(підпис) Лада ШІРІНЯН
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2023 р.

«__» _____ 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Оцінка та напрями підвищення прибутковості підприємства**

Виконав: здобувачка 4 курсу, групи ФІ-4-15

Соломенко Кирило Ярославович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Толстенко Оксана Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Юлія Темчишина
(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

« » 20 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Соломенко Кирило Ярославович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Оцінка та напрями підвищення прибутковості підприємства
керівник проекту (роботи) Толстенко О. Ю, к. е. н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» грудня 2022 р. № 865-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 07 червня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи

підручники, навчальні посібники, монографії, статті, звітність ПрАТ «Індар» за 2020 - 2022 рр

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи прибутковості підприємства

Розділ 2. Аналіз фінансового стану та прибутковості ПрАТ «Індар»

Розділ 3. Напрями підвищення прибутковості підприємства

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл. 1. Основні показники діяльності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.; табл. 2. Схема формування організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємств; табл. 3. Виробнича структура ПрАТ «Індар»; табл. 4. Показники ліквідності діяльності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.; табл. 5 Показники фінансової стійкості ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.; табл.6. Показники ділової активності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.; табл. 7. Класифікація факторів, що впливають на величину прибутку підприємства; табл. 8. Динаміка доходів та видатків ПрАТ «Індар» у 2020-2022 рр.; табл. 10. Темп приросту доходів та видатків ПрАТ «Індар» у 2020-2022 рр.;

табл. 11. Аналіз рентабельності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.; табл. 12. Ефект фінансового левелінгу ПрАТ «Індар» за 2020-2022 роки.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Толстенко О.Ю.		
II	Толстенко О.Ю.		
III	Толстенко О.Ю.		

7. Дата видачі завдання 05 грудня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви, отримання завдання і узгодження плану з керівником	05.12.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 24.03.2023	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 24. 04.2023	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2023	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 19.05.2023	
6	Попередній захист	30.05.2023	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	01.06.2023	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	До 06.06.2023	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	07.06.2023	

Здобувач

(підпис)

Соломенко К.Я.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Толстенко О.Ю.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Соломенко К. Я. «Оцінка та напрями підвищення прибутковості підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню актуальних питань щодо забезпечення прибутковості підприємства та напрямів її підвищення на прикладі ПрАТ «Індар».

Кваліфікаційна робота складається: зі вступу, в якому визначено актуальність кваліфікаційної роботи, мету та завдання; трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі висвітлено теоретичні основи прибутковості підприємства.

У другому розділі наведено характеристику діяльності ПрАТ «Індар», проведено аналіз фінансового стану, здійснено оцінку прибутковості підприємства.

У третьому розділі запропоновано напрями підвищення прибутковості підприємства.

Ключові слова: підприємство, прибуток, прибутковість, фінансовий стан, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність, ПрАТ «Індар».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність прибутковості підприємства.....	7
1.2. Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПРАТ «ІНДАР».....	14
2.1. Організаційно-економічна характеристика та основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Індар».....	14
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Індар».....	20
2.3. Оцінка прибутковості ПрАТ «Індар».....	24
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	31
3.1. Резерви нарощування прибутку.....	31
3.2. Рекомендації щодо підвищення прибутковості ПрАТ «Індар».....	
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Формування, використання та зростання прибутку підприємства має свої особливості в умовах ринкових засад господарювання. У сучасній економіці України питання одержання прибутку і підвищення ефективності виробництва є досить актуальними.

Сучасна складна економічна ситуація, в якій змушені функціонувати вітчизняні суб'єкти господарювання, а також зовнішньополітична та внутрішня нестабільність спричиняють зниження рівня прибутковості підприємств будь-яких форм власності. Це зумовлює необхідність поглибленого дослідження теоретичних засад зростання прибутковості підприємства.

Питання прибутковості підприємства висвітлені у працях багатьох дослідників, серед яких слід відзначити А. А. Антонюка, М. Д. Білик, І. О. Бланка, Г. Г. Кірейцева, В. В. Ковальова, Л. Ю. Кучер, С. В. Мочерного, М. Ф. Огійчука, А. М. Поддєрьогіна, С. Ф. Покропівного, Г. В. Савицьку, В. П. Савчука та багатьох інших. Проте залишається ще багато дискусійних питань, що мають простір для подальшого вивчення та обговорення. Саме це зумовлює необхідність поглибленого дослідження теоретичних засад зростання прибутковості підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення та обґрунтування підходів до підвищення прибутковості діяльності підприємства на основі аналізу економічної сутності прибутковості.

Поставлена мета дала можливість сформулювати наступні **завдання**:

- розкрити економічну сутність прибутковості підприємства;
- вивчити фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику та висвітлити основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Індар»;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «Індар»;
- провести оцінку прибутковості ПрАТ «Індар»

- визначити резерви нарощування прибутку;
- надати рекомендації щодо підвищення прибутковості ПрАТ «Індар».

Об'єктом кваліфікаційної роботи є оцінка та забезпечення прибутковості підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи є теоретичні, практичні і прикладні аспекти оцінки та напрямів підвищення прибутковості підприємства.

Методи дослідження. В кваліфікаційній роботі використано методи аналізу та синтезу, порівняння, групування, співставлення та порівняння.

Інформаційною базою при написанні кваліфікаційної роботи слугували наукові статті щодо проблем підвищення прибутковості підприємства, монографії, підручники, посібники, звітність ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність прибутковості підприємства

Економічна сутність прибутковості підприємства полягає в його здатності генерувати прибуток в процесі своєї діяльності. Прибутковість є одним з основних показників фінансової стабільності та успішності підприємства.

Прибуток – це категорія, яка найкраще відображає фінансову спроможність підприємства та його здатність розширювати свою виробничу діяльність. Чим вищий прибуток, тим більше можливостей має підприємство для розвитку економіки, вдосконалення або розширення своєї діяльності. Прибуток є джерелом національного добробуту та визначає рівень фінансової стабільності країни.

Задовільний рівень ефективності вимагає, з одного боку, щоб кінцевий результат перевищував витрати, понесені для його досягнення, а з іншого-щоб отримані результати були порівнянними з результатами аналогічних об'єктів. Водночас, абсолютний розмір прибутку, отриманого підприємством, є дуже важливим показником діяльності, але він не може характеризувати рівень економічної ефективності. Це пов'язано з тим, що цей показник ефективності характеризується показниками рентабельності, тоді як абсолютна сума прибутку характеризує лише одноразовий економічний ефект [1].

Аналіз літературних джерел щодо сутності прибутковості дає підстави констатувати, що існує різноманітність поглядів щодо тлумачення поняття «прибутковість» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності прибутковості

Автор	Тлумачення сутності прибутковості
Р.Р. Антонюк [2]	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що

	полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
М.Ф. Огійчук [3]	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Т.В. Осипова [4]	основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображає її результати
Л.Ю. Кучер [5]	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
С.В. Мочерний [6]	прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
О.В. Хмелевський [7]	стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток

Тлумачення сутності прибутковості різними авторами засвідчує, що немає єдиного визначення категорії прибутковість. Так, приміром, М. Ф. Огійчук [3] та Л. Ю. Кучер [5] розглядають прибутковість як показник економічної ефективності та результативності діяльності суб'єкта господарювання.

Р. Р. Антонюк [2] визначає прибутковість як здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення господарської діяльності, який полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами, причому в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування.

Т. В. Осипова [4] вважає, що основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств.

Отже, прибутковість-це показник, що характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору його здатності генерувати прибуток і забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів [8, с. 190].

Прибутковість підприємства характеризується двома показниками: прибутком і рентабельністю. Прибуток являє собою абсолютний ефект без

урахування використаних ресурсів, тоді як рентабельність є одним з основних вартісних показників ефективності виробництва, що характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу у виробничому процесі. Вона безпосередньо пов'язана з прибутком, свідчить про ефективність роботи підприємств з різними формами власності та характеризує інтенсивність їх роботи. Тому дослідження рентабельності є дуже важливим фактором для подальшого ефективного функціонування та розвитку підприємств.

Прибуток та його рівень характеризують ефективність виробництва, тоді як збитки свідчать про неефективне управління. Прибуток-це перевищення сукупного доходу над сукупними витратами.

Рентабельність показує відношення прибутку до понесених витрат. Це відносний показник з порівняльними властивостями. Рентабельність характеризує ступінь прибутковості, прибутковості та рентабельності.

Якщо сума прибутку свідчить про абсолютну ефективність діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства і виробленої продукції. Рентабельність як показник надає інформацію про достатність прибутку в порівнянні з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. При визначенні рентабельності прибуток співвідноситься з факторами, які мають найбільший вплив на його формування: доходами, витратами, ресурсами і капіталом.

Прибутковість вимірюється у відсотках і вказує на ефективність використання ресурсів підприємства для отримання прибутку. Чим вищий рівень прибутковості, тим більше грошей залишається після відрахування всіх витрат.

Основні компоненти прибутковості підприємства включають:

1. Виручку від реалізації продукції або надання послуг. Це сума грошей, яку підприємство отримує від своїх клієнтів за товари або послуги.

2. Вартість виробництва, яка включає витрати на сировину, матеріали, оплату праці, амортизацію обладнання, витрати на енергію та інші прямі витрати, пов'язані з виробництвом товарів або послуг.

3. Витрати на управління і адміністрування, які включають зарплати керівників, витрати на оренду офісного приміщення, комунальні послуги, рекламу, обслуговування бухгалтерського обліку тощо.

4. Податки і обов'язкові платежі, такі як податок на прибуток, соціальні внески, мита, акцизи тощо.

5. Інші доходи і витрати, які не пов'язані безпосередньо з основною діяльністю підприємства, наприклад, доходи від фінансових операцій, амортизаційні відрахування, проценти за кредитами тощо.

Загальна формула для розрахунку прибутковості підприємства може мати різні варіації, але зазвичай використовується така формула:

$$\text{Прибутковість} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Виручка}) * 100 \dots \dots \dots (1.1)$$

Чистий прибуток – це різниця між виручкою та всіма витратами підприємства. Прибутковість може бути обчислена для всього підприємства або для окремих підрозділів, проектів чи продуктів.

Висока прибутковість свідчить про успішну фінансову діяльність підприємства, його здатність до виживання і розвитку. Зниження прибутковості може бути показником проблем у виробництві, управлінні або конкурентній ситуації на ринку. Тому підприємства постійно вивчають свою прибутковість і вживають заходів для її покращення.

1.2. Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства

Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства включає комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію фінансової діяльності з метою досягнення більш високого рівня прибутковості. Основні складові фінансового механізму, що впливають на прибутковість підприємства, включають:

1. Фінансове планування: ретельне планування фінансових ресурсів підприємства дозволяє ефективно розподіляти кошти, прогнозувати доходи та

витрати, враховувати фінансові ризики та можливості для забезпечення стабільної прибутковості.

2. Управління операційними витратами: оптимізація витрат на сировину, матеріали, оплату праці, енергію, транспорт та інші операційні витрати може допомогти знизити загальні витрати підприємства і підвищити його прибутковість.

3. Ефективне управління запасами: раціональне управління запасами, зменшення їх рівня та оптимізація процесів постачання можуть знизити затрати на утримання запасів та підвищити оборотність активів, що позитивно позначиться на прибутковості.

4. Фінансовий контроль і аналіз: систематичний контроль за фінансовою діяльністю підприємства, аналіз фінансових показників, виявлення недоліків та прийняття коригуючих заходів дозволить ефективно управляти фінансовими ресурсами та підвищити прибутковість.

5. Фінансовий менеджмент: кваліфіковане управління фінансами, включаючи правильне планування і управління капіталом, кредитними ресурсами та інвестиціями, може позитивно вплинути на прибутковість підприємства.

6. Інновації та розвиток: Інновації у продукції, процесах та управлінні можуть створити конкурентну перевагу підприємства, збільшити його ринкову частку та сприяти зростанню прибутковості.

7. Маркетингова стратегія: розробка та реалізація ефективної маркетингової стратегії, включаючи аналіз ринку, ціноутворення, просування та збут, можуть підвищити попит на продукцію або послуги підприємства, що сприятиме збільшенню прибутку.

Ці складові фінансового механізму мають бути взаємопов'язаними та гармонійно впливати одна на одну, забезпечуючи ефективне функціонування підприємства та досягнення його прибуткових цілей.

Прибутковість є настільки складною, інтегральною, багатоаспектною економічною категорією, яка характеризується високим ступенем залежності від впливу комплексу різних факторів, що система формування і розподілу прибутку

повинна максимально враховувати всі перераховані підходи, однак особливу увагу слід приділити комплексному, системному та ситуаційному їх компонентам.

На нашу думку, вдале використання організаційно – економічного механізму надає можливість сформуванню передумов для забезпечення прибутковості функціонування підприємницьких структур.

Так, при формуванні організаційно-економічного механізму виділяють комплекс важелів впливу. Зокрема економічні важелі включають: інноваційно-інвестиційні заходи, фінансово-кредитний механізм регулювання, страхування та оподаткування, ціноутворення, мотиваційний механізм, засоби стимулювання на шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства (рис. 1.1) [9].

Сутність організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємств полягає у розробці та імплементації державою таких умов для ефективного їх функціонування, мінімальний вплив яких полягає у забезпеченні максимально малого втручання контролюючих органів в діяльність підприємницьких формувань.

Рис. 1.1. Схема формування організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємств [9].

Таким чином, мета фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємства – максимізація результатів діяльності підприємства, зокрема забезпечення його діяльності необхідними фінансовими ресурсами для ефективного функціонування. А більш в широкому розумінні – головна мета

управління фінансами підприємства – це максимізація прибутку, капіталізація (ринкової вартості) та забезпечення платоспроможності (ліквідності) підприємства з метою задоволення інтересів власників [10, с. 96]. Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства, що забезпечить максимізацію фінансових результатів, можна розглядати як ефективний засіб реалізації певного управлінського впливу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПРАТ «ІНДАР»

2.1. Організаційно-економічна характеристика та основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Індар»

Виробництво інсуліну – складний наукоємний біотехнологічний процес. Запровадити повний технологічний цикл виробництва інсулінів – від субстанції до готових лікарських форм – змогли лише декілька заводів у світі. І серед них – ПрАТ «Індар».

Сучасне технічне оснащення цехів та ІТ-технології дозволяють керувати процесами виробництва, здійснювати постійний контроль якості продукції та автоматично документувати результати моніторингу, досягаючи максимальної чистоти субстанції інсуліну та виробляти лікарські препарати найвищої якості.

29 січня 1997 року Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову № 82 «Про організацію виробництва вітчизняних інсулінів». Саме з цього часу розпочалась офіційна історія становлення та розвитку єдиного в Україні стратегічно необхідного заводу з повним технологічним циклом виробництва інсулінів – «Індар».

Протягом 1998 року працівниками заводу «Індар» були визначені і вирішені комплексні завдання у правових, майнових, кадрових, фінансових напрямках для функціонування компанії. На підприємстві було розпочато перші наукові розробки з виробництва високоочищених субстанцій та нових лікарських засобів. Кваліфікація обладнання, валідація технологічних процесів і комп'ютерних систем виконувалась з дотриманням вимог FDA [11].

21 червня 1999 року завод «Індар» було введено в дію. З кожним роком підприємство збільшувало виробничі потужності. Ключовим кроком у розвитку компанії стала розробка власної технології виробництва рекомбінантного інсуліну

людини. З жовтня 2000 року завод почав випуск препаратів під своїми торговими марками: «Хумодар» (інсуліни людини рекомбінантні), «Монодар» (інсуліни свинячі монокомпонентні), а також препарати інших груп – антикоагулянти (гепарин) та гемостатичні лікарські засоби (протаміну сульфат).

Юридична адреса – Україна, 02099, місто Київ, вулиця Зрошувальна, будинок 5.

Склад керівництва підприємства:

- Вишневська Любов Вікторівна є головою правління, а також керівником підприємства з 2014 року.

- Соляник Людмила Павлівна є заступником голови з питань якості.

- Стадник Віктор Іванович є заступником голови з питань виробництва.

- Пастух Євген Володимирович є заступником голови із загальних питань;

- Виговський Віктор Іванович є головним бухгалтером.

Місія підприємства полягає в тому, щоб мільйони людей, які мають хронічні та соціально значимі хвороби, могли жити спокійно повноцінним і тривалим життям.

Цінності, які декларує підприємство, полягають у:

- вірі в силу науки, якість ліків, які воно виробляє, та цінності дару кожного життя;

- розумінні необхідності наукових досліджень і впровадження їх у практику виробництва ефективних лікарських засобів;

- впевненості, що 20-річний досвід щоденної командної роботи професіоналів дозволяє задовільнити індивідуальні потреби кожного з пацієнтів як в Україні, так і за кордоном;

- усвідомленні соціальної відповідальності перед пацієнтами і виконанні зобов'язань перед партнерами [11].

Основний вид діяльності підприємства – 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів. Іншим видом діяльності за КВЕД є 46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами. Виробничу структуру підприємства представлено на рисунку 2.1.

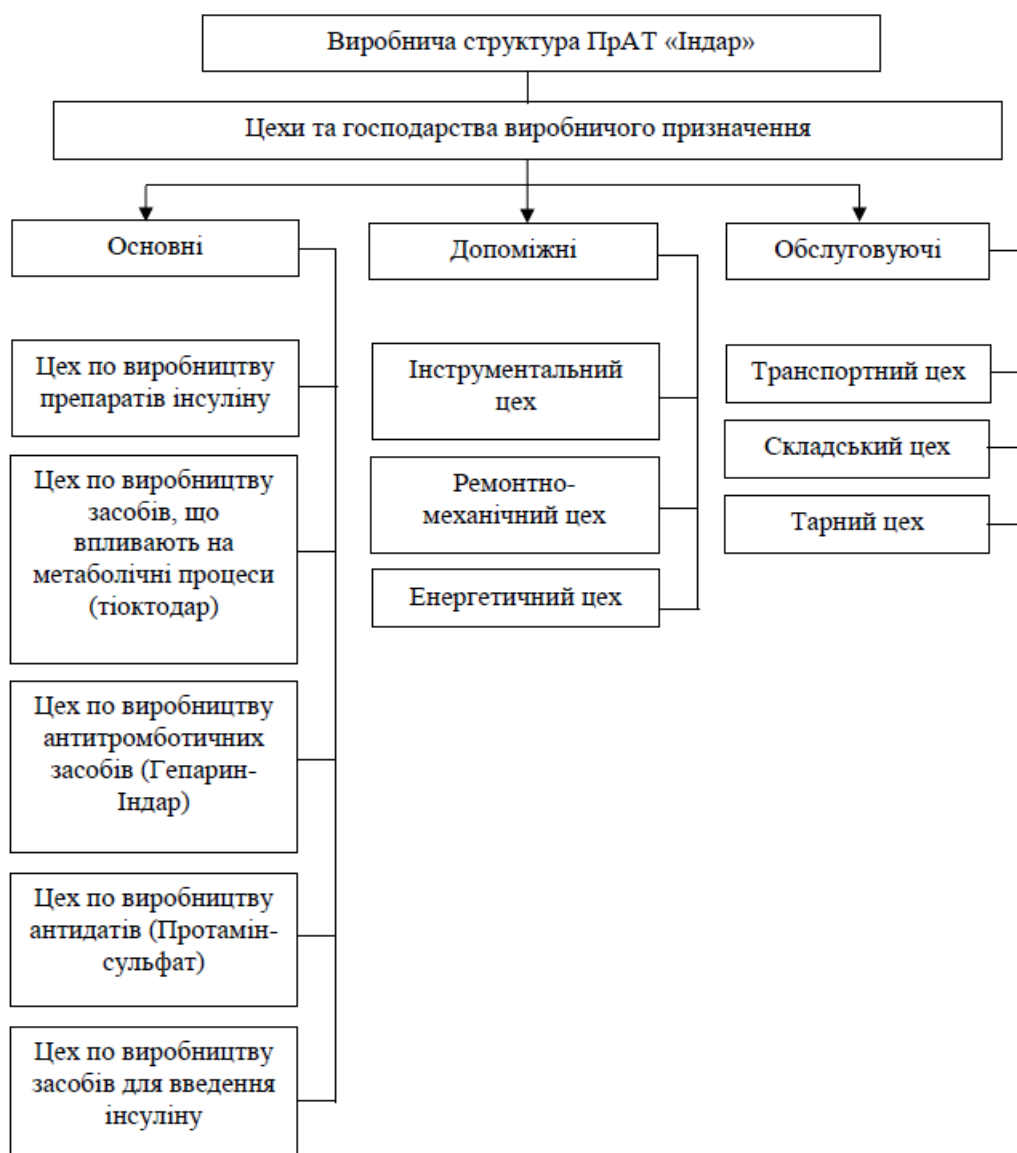

Рис. 2.1. Виробнича структура ПрАТ «Індар»

ПрАТ «Індар» започаткував в Україні експорт фармацевтичної продукції з високим рівнем доданої вартості – біотехнологічних продуктів і технологій їх виробництва. У рамках цього договору «Індар» постачає до Федеративної Республіки Бразилія інсуліни у формі готових лікарських засобів, а також передає власну технологію виробництва рекомбінантних інсулінів бразильським фахівцям. Протягом останніх двох років «Індар» активно збільшує присутність своїх препаратів на зовнішніх ринках. Компанія однією з перших отримала Національний сертифікат GMP, має бразильський GMP (ANVISA) та ініціювала процес отримання європейського сертифікату GMP. Інсуліни «Індару» зареєстровані у Казахстані, Молдові, Сирії, Ємені, Йорданії та Іраку, ведуться

перемовини щодо продажу інсулінів у країнах об'єднання Меркосур (Mercosur – загальний ринок країн Південної Америки, на території яких розповсюджується дія бразильського сертифікату GMP ANVISA).

Підприємство працює над створенням ексклюзивного портфеля продуктів, що відповідає вимогам ринку і критеріям фінансової ефективності, забезпечуючи успіх партнерів [11].

Структура управління товариства – лінійно-функціональна (рис. 2.2). Головні переваги такої структури полягають у тому, що немає великих потреб у спеціалізації широкого профілю, недопустимості дублювання даних, стандартизації, формалізації і програмуванні явищ і процесів у високій компетентності спеціалістів по конкретних функціях. Проте є у неї і недоліки, такі як внутрішня конкуренція за ресурси, тенденція до надмірної спеціалізації, повільність процедур прийняття рішень та організаційна форма, яка важко реагує на зміни [12, с. 47].

Середньооблікова кількість штатних працівників станом на кінець 2021 року становить 398 осіб.

У своїй діяльності керівництво підприємства використовує сучасні та інноваційні підходи. Зокрема, серед управління та мотивування персоналу підприємства (через заробітну плату, можливість вираження кожного окремого працівника у діяльності підприємства тощо), стосовно прогнозування та планування діяльності роботи підприємства (за допомогою комп'ютерних програм тощо), стосовно виробничо-технічного оснащення підприємства (через найсучасніші засоби виробництва, техніку тощо).

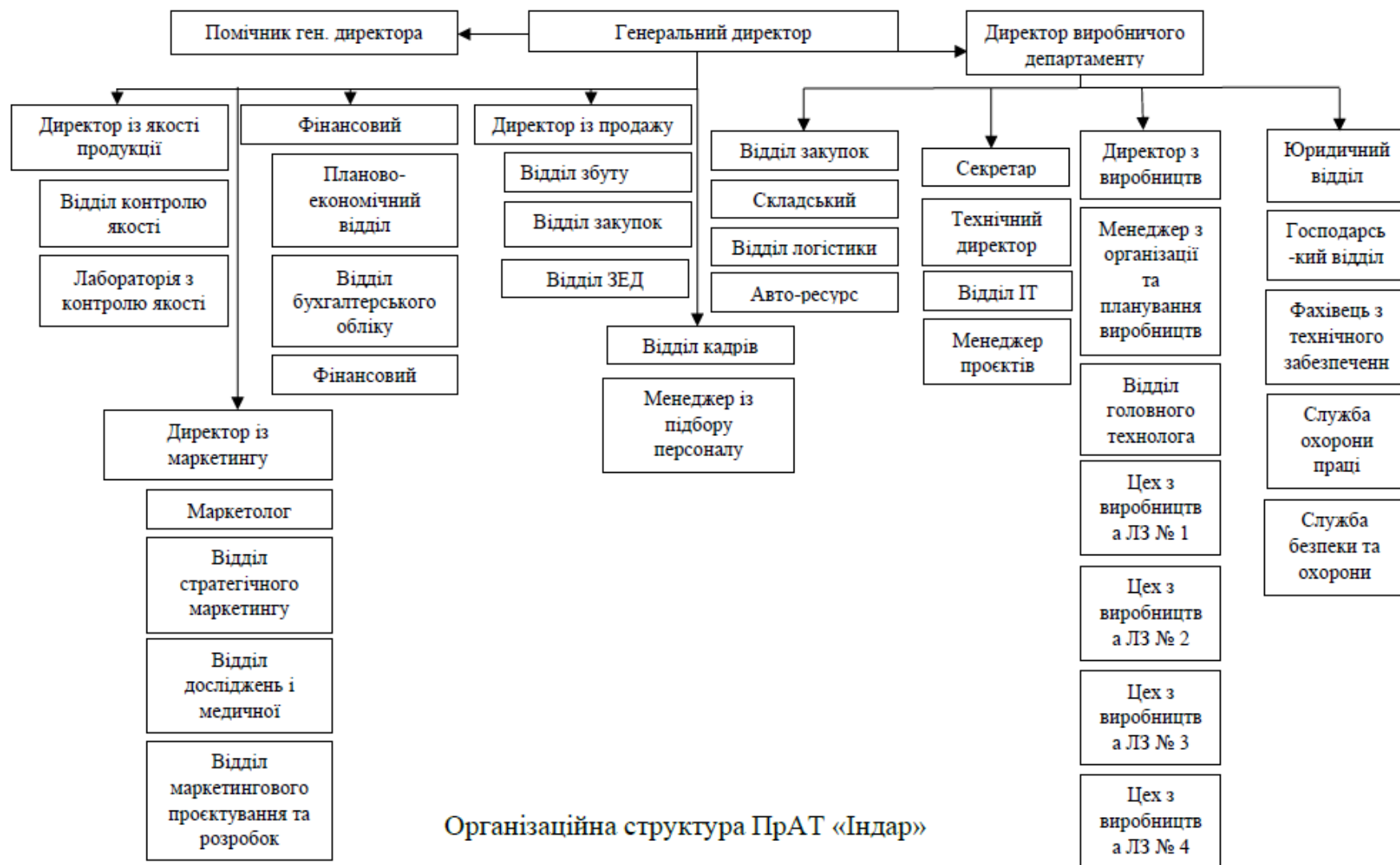

Рис. 2.2. Організаційна структура ПрАТ «Індар»

ПрАТ «Індар» складає та подає таку фінансову звітність [11]:

- Баланс (звіт про фінансовий стан);
- Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід);
- Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом);
- Звіт про власний капітал.

Звітним періодом є календарний рік, тобто період з 01 січня по 31 грудня звітного року.

Розглянемо основні показники діяльності ПрАТ «Індар» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності ПрАТ «Індар» у 2020-2022 рр., тис. грн

Показники	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +/-		
				2021-2020	2022-2021	2022-2020
Дохід	591543	753184	689417	161641	-63767	97874
Чистий прибуток	116	1076	32,2	960	-1043,8	-83,8
Активи	647354	477527	548,4	-169827	-476978,6	-646805,6
Зобов'язання	433621	496010	535977	62389	39967	102356

Як бачимо з табл. 2.1 всі показники ПрАТ «Індар» зросли у 2021 році порівняно з 2020 роком, але зменшилися у 2022 році порівняно з 2021 роком. Причиною став воєнний стан в країні. Так, дохід у 2021 році збільшився на 161641 тис. грн, але зменшився на 63767 тис. грн у 2022 році, хоча порівняно з 2020 роком він все одно більше на 97874 тис. грн. Чистий прибуток суттєво зріс у 2021 році на 960 тис. грн, проте значно скоротився з 1076 тис. грн до 32,2 тис. грн, тобто на 83,8 тис. грн у 2022 році.

Активи протягом трьох досліджуваних років мали чітку динаміку до зниження – з 647354 тис. грн у 2020 році до 477527 тис. грн у 2021 році та до 548,4 тис. грн у 2022 році.

Щодо зобов'язань – то вони, навпаки, зросли. Так, у 2020 році обсяг зобов'язань становив 433621 тис. грн, у 2021 – 496010 тис. грн, а у 2022 році вже 535977 тис. грн.

Такі тенденції є негативним явищем для підприємства і свідчать про зниження результативності його діяльності.

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Індар»

Під фінансовим станом підприємства розуміють ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями

Для визначення, чи достатньо у підприємства коштів для погашення своїх зобов'язань здійснюємо аналіз ліквідності діяльності ПрАТ «Індар» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Показники ліквідності діяльності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		
		2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Коефіцієнт покриття	1,5-2,5	1,19	0,73	0,79	-0,46	0,05	-0,40
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5-1	0,66	0,47	0,34	-0,19	-0,13	-0,32
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1-0,2	0,02	0,01	0,04	-0,01	0,03	0,02
Чистий оборотний капітал, тис. грн	-	83316	-132288	-115068	-215604	17220	-198384

Дані таблиці 2.2 показали, що не усі показники ліквідності відповідають нормативним значенням. Це свідчить про існування проблем підприємства з платоспроможністю. Так, у 2020 році показники знаходились в межах нормативів, а в 2021 і 2022 році ситуація змінилася у бік погіршення значень показників. Коефіцієнт покриття в 2022 році знизився до 0,79 і не відповідає рекомендованому нормативному значенню, що свідчить про неспроможність підприємства покривати поточні зобов'язання оборотними коштами.

Коефіцієнт швидкої ліквідності лише в 2020 році був в межах норми, але у 2021-2022 рр. його значення вже не відповідали нормативу, хоча і незначно від нього відрізнялися. В динаміці спостерігається погіршення зазначеного коефіцієнта.

Щодо коефіцієнту абсолютної ліквідності, його значення також не відповідають нормативним, а це означає, що підприємство не в змозі вчасно погасити поточні зобов'язання. Проте в динаміці спостерігається позитивна тенденція.

Далі проведемо аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Індар» (табл. 2.3).

З табл. 2.3 випливає, що майже всі показники фінансової стійкості не відповідають нормативним значенням. Так, приміром, можемо спостерігати негативну динаміку коефіцієнта забезпеченості власними обіговими коштами запасів. На діяльності підприємства це може позначитися таким чином, що в майбутньому підприємство не зможе забезпечити безперебійний виробничий процес без короткострокового та довгострокового позикового капіталу.

Важливий коефіцієнт фінансової незалежності у 2020-2021рр. був незначно нижчим за норматив, але в 2022 році знизився до 0,02, що є негативним явищем для підприємства.

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.

Найменування показника	Норматив	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
		2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	>0,1	0,23	0,16	0,07	-0,07	-0,09
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	збільшення	0,55	0,36	-0,48	-0,19	-0,84
Коефіцієнт покриття запасів	>1	2,34	2,26	1,77	-0,09	-0,49
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,40	0,33	0,02	-0,07	-0,31
Коефіцієнт фінансової залежності	<2	2,52	3,03	4,64	0,51	1,61
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	>0,5	0,47	0,39	0,36	-0,08	-0,03
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,4-0,6	0,59	0,65	0,98	0,07	0,33
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	>1	0,66	0,49	0,02	-0,16	-0,47
Показник фінансового левериджу	<0,8	1,52	2,03	4,56	0,51	2,53
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,7-0,9	0,40	0,33	0,02	-0,07	-0,31

Щодо коефіцієнту фінансової залежності, то тут бачимо обернену тенденцію: у 2022 році він був вдвічі вище, ніж нормативне значення, що свідчить про те, що підприємство має високі фінансові ризики.

Коефіцієнти фінансової стабільності та стійкості знаходяться за межами нормативних значень, тобто існує ризик втрати платоспроможності.

Наступним кроком є аналіз ділової активності ПрАТ «Індар» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Показники ділової активності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2022-2021
Оборотність активів (обороти), коефіцієнт трансформації	0,97	1,34	1,75	0,37	0,41	0,78
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів (обороти)	1,22	1,71	1,75	0,49	0,04	0,53
Період одного обороту оборотних коштів (днів)	299,71	268,66	205,71	-31,05	-62,95	-94
Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	2,27	2,98	2,45	0,71	-0,53	0,18
Період одного обороту запасів (днів)	160,87	120,81	146,93	-40,06	26,12	-13,94
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти)	2,23	2,97	5,99	0,74	3,02	3,76
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	163,46	121,17	60,1	-42,29	-61,07	-103,36
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	1,26	1,66	1,33	0,4	-0,33	0,07
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	290,38	216,40	270,68	-73,98	54,28	-19,7
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	2,67	7,74	-8,62	5,07	-16,36	-11,29

З таблиці 2.6 можна побачити, що період обороту оборотних коштів щорічно зменшується, а коефіцієнт оборотності зростає, що свідчить про підвищення темпів використання оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує зростання в динаміці, а в 2022 році – суттєве зростання, більше ніж вдвічі, до 5,99. Це свідчить про збільшення обсягу комерційного кредиту, що надає підприємство, тобто збільшення купівлі товарів покупцями у кредит.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знаходиться майже на однаковому рівні, незначно збільшився у 2021 році та знов зменшився у 2022

році, проте у порівнянні з 2020 роком все одно був більшим на 0,07. Це свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства.

Аналіз оборотності кредиторської заборгованості варто проводити одночасно з аналізом дебіторської заборгованості. В даному випадку спостерігаємо, що оборотність дебіторської заборгованості є вищою оборотності кредиторської заборгованості, що є позитивним фактором для підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу в 2021 році збільшився до 7,74, що свідчить про використання і управління власними коштами підприємства в той період, проте у 2022 році коефіцієнт набув від'ємного значення, тобто ситуація з управління власними коштами підприємства значно погіршилася.

Таким чином, проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «Індар», дає підстави зробити висновок, що на підприємстві погіршується платоспроможність, знижується фінансова стійкість, водночас спостерігається підвищення ділової активності, що вказує на ефективність використання активів підприємства.

2.3. Оцінка прибутковості ПрАТ «Індар»

Основна мета будь-якого підприємства – забезпечити високий рівень фінансових результатів. Його економічний стан залежить від рівня рентабельності підприємства. Основою забезпечення належного рівня рентабельності є якісний розвиток підприємства. Якість прибутку підприємства характеризує структуру джерел, що формують прибуток підприємства. Високу якість прибутку забезпечують такі показники, як збільшення обсягів реалізованої продукції та зменшення витрат, безпосередньо пов'язаних з її виготовленням. Для успішного розвитку підприємства та національної економіки необхідно забезпечити прибутковість. Рівень і сума прибутку генерується під дією факторів,

котрі мають позитивний і негативний вплив. Усі фактори, котрі мають вплив на прибутку рівень підприємства, розподіляються на зовнішні і внутрішні (рис. 2.3).

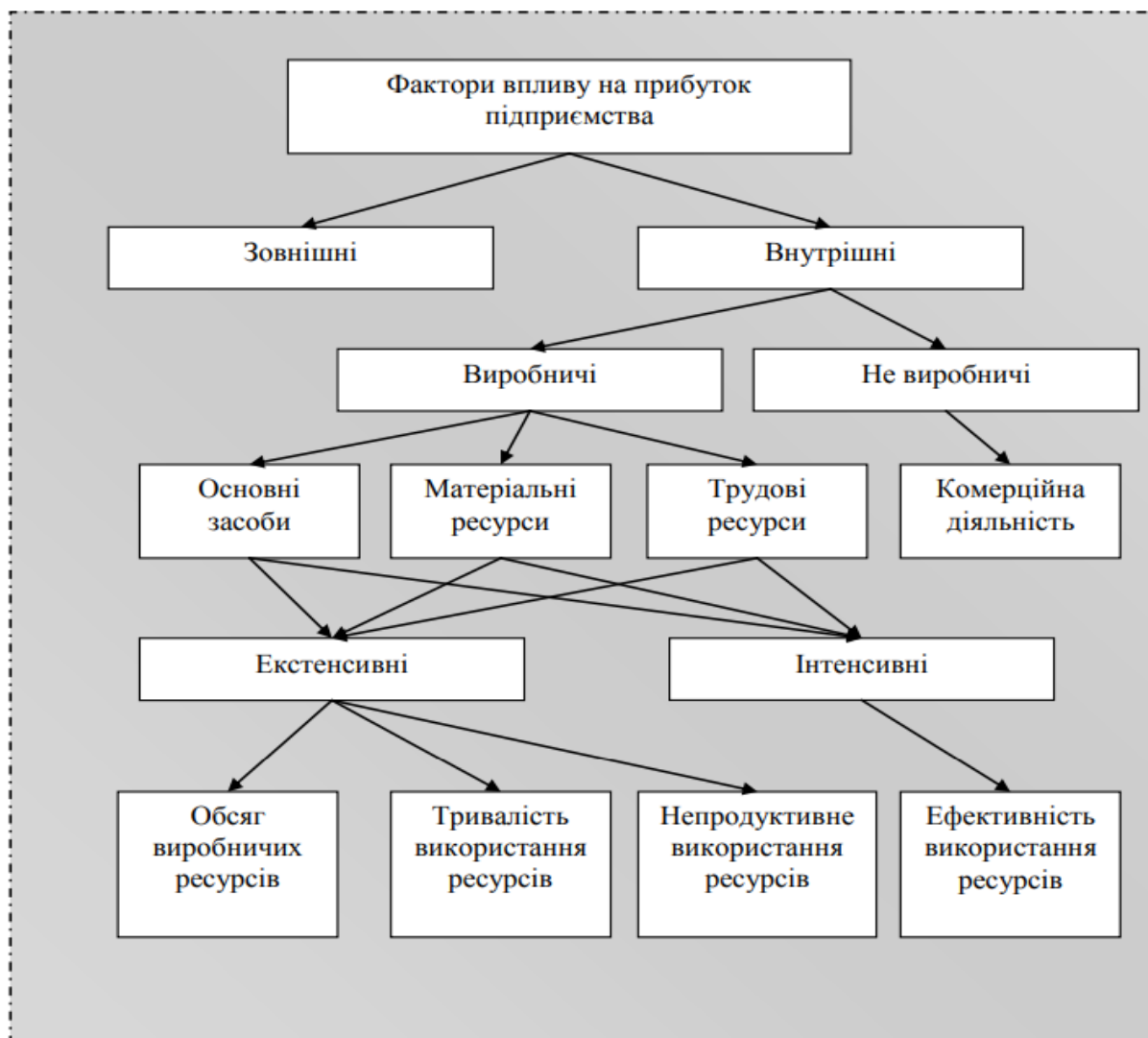

Рис. 2.3. Класифікація факторів, що впливають на величину прибутку підприємства [13]

Одними із найважливіших внутрішніх факторів зростання прибутку в сучасних умовах є такі: збільшення обсягу готової продукції, зниження її собівартості, підвищення якості, поліпшення асортименту, підвищення ефективності використання виробничих фондів, зростання продуктивність праці. Оскільки, більшу частину прибутку (95 - 97%) підприємства отримують від

реалізації готової продукції, то цій частині прибутку повинна приділятися головна увага [13].

Основним джерелом формування балансового прибутку є прибуток від реалізації товарів.

Аналізуючи обсяги та динаміку чистого прибутку підприємства необхідно визначити обсяг формування чистого прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів з прибутку; аналізуються абсолютні та відносні зміни в обсягах його формування (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Динаміка доходів та видатків ПрАТ «Індар»
у 2020-2022 рр., тис грн**

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення		
				2021 - 2020	2022- 2021	2022- - 2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	591543	753184	689417	161641	-63767	97874
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	479242	531762	447911	52520	-83851	-31331
Валовий: прибуток (збиток)	112301	221422	241506	109121	20064	129205
Інші операційні доходи	85814	42710	45955	-43104	3245	-39859
Адміністративні витрати	59430	69508	62925	10078	-6583	3495
Витрати на збут	53295	113405	79667	60110	-33738	26372
Інші операційні витрати	85044	79752	103837	-5292	24085	18793
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	346	1467	41032	1121	39565	40686
Інші витрати	20	16	10	-4	-6	-10
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	326	1451	41022	1125	39571	40696
Витрати (дохід) з податку на прибуток	210	707	9195	497	8488	8985
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	116	744	31827	628	31083	31711

Як видно з таблиці 2.5 у 2022 році спостерігалась в основному позитивна динаміка доходів та видатків. Протягом досліджуваного періоду підприємство

мало прибуток, про це свідчить додатній чистий фінансовий результат, а також фінансовий результат до оподаткування, за рахунок в цілому позитивної динаміки усіх складових. Також підприємству вдалось закінчити 2022 рік з прибутком в 31827 тис грн., він суттєво збільшився на 31711 тис грн в порівнянні з 2020 роком, тоді як у 2021 році збільшення відбулось на 31083 тис. грн порівняно з 2020 роком. На це вплинуло зниження собівартості реалізованої продукції на 31331 тис. грн у 2022 році порівняно з 2020 роком, достатньо значне зростання валового прибутку на 129205 тис. грн у 2022 році порівняно з 2020 роком.

Доходи, і видатки підприємства ПрАТ «Індар» коливалися протягом трьох досліджуваних років. Так, чистий дохід від реалізації в 2021 році збільшився на 161641 тис. грн в порівнянні з 2020 роком та на 63767 тис. грн зменшився у 2022 році в порівнянні з 2021 роком, але у 2022 р. порівняно з 2020 роком зріс на 97874 тис. грн.

Інші операційні доходи протягом трьох років мали тенденцію до зменшення. Так, у 2021 році порівняно з 2020 роком вони зменшились на 43104 тис. грн, в наступному році несуттєво зросли 3245 тис. грн, а загалом за три роки зменшились на 39859 тис. грн.

Фінансовий результат до оподаткування у 2021 році збільшився на 1125 тис. грн в порівнянні з 2020 роком, на 39571 тис. грн у 2022 році в порівнянні з 2021 роком та на 40696 тис. грн загалом за три роки.

Адміністративні витрати та витрати на збут зросли у 2021 році порівняно з 2020 роком, проте зменшились у 2022 році. Щодо інших операційних витрат, то вони, навпаки, у 2021 році зменшились на 5292 тис. грн порівняно з 2020 роком, а в наступному році зросли на 24085 тис. грн і загалом за три роки – на 18793 тис. грн.

Дослідимо також темпи приросту зазначених статей балансу (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Темп приросту доходів та видатків ПрАТ «Індар»
у 2020-2022 рр.**

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп приросту, %		
				2021/ 2020	2022/ 2021	2022/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	591543	753184	689417	27,33	-8,47	16,54
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	479242	531762	447911	10,96	-15,77	-6,54
Валовий: прибуток (збиток)	112301	221422	241506	97,16	9,07	115,05
Інші операційні доходи	85814	42710	45955	-50,23	7,60	-46,45
Адміністративні витрати	59430	69508	62925	16,96	-9,47	5,88
Витрати на збут	53295	113405	79667	112,79	-29,75	49,48
Інші операційні витрати	85044	79752	103837	-6,22	30,20	22,10
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	346	1467	41032	323,99	2697,0	11759
Інші витрати	20	16	10	-20,0	-37,5	-50,0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	326	1451	41022	345,09	2727,15	12483
Витрати (дохід) з податку на прибуток	210	707	9195	236,67	1200,57	4278,57
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	116	744	31827	541,37	4177,82	27337,07

Як видно з таблиці 2.6 темпи росту доходів, і видатків підприємства ПрАТ «Індар» в 2022 році мають як позитивну, так і негативну динаміку в порівнянні з 2020 роком за окремими статтями. Так, темп зростання валового прибутку становив 115,05%. Темп приросту фінансового результату від операційної діяльності зазнав суттєвого зростання – на 11758,96%. Внаслідок отримання підприємством прибутку витрати з податку на прибуток зросли, темп зростання за три роки склав 4278,57%. Відповідно, темп зростання чистого фінансового результату становив 27337,07%.

Отже за розглянутий період загалом підприємство мало позитивну динаміку у 2022 році порівняно з 2020 роком за всіма показниками.

Проведемо аналіз рентабельності ПрАТ «Індар» в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз рентабельності ПрАТ «Індар» за 2020-2022 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,02	0,13	6,20	0,11	6,07
Рентабельність власного капіталу	0,05	-1,10	-4,30	-1,15	-3,2
Рентабельність виробничих фондів	0,07	0,34	0,18	0,27	-0,16
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,06	0,10	4,62	0,04	4,52
Коефіцієнт реінвестування	-130,37	-312,63	98,06	-182,26	410,69
Період окупності власного капіталу	19,98	130,76	-11,63	110,78	-142,39

Як свідчать дані таблиці 2.7, показники рентабельності за 2022 рік зазнали суттєвих змін – як позитивних, так і негативних.

Так, рентабельність капіталу (активів) протягом досліджуваного періоду значно підвищилася – з 0,02 у 2020 р. до 6,20 у 2022 році, тобто ПрАТ «Індар» отримали 6,20 грн чистого прибутку на кожную вкладену гривню активів. Причинами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів та зростання суми чистого прибутку.

Щодо рентабельності власного капіталу – навпаки, показник різко погіршився: знизився з 0,05 до -1,10 у 2021 році та до -4,30 у 2022 році, що вказує на неефективність використання власного капіталу та на те, що кожна гривня капіталу приносить не прибуток, а збиток.

Рентабельність реалізованої продукції має позитивну динаміку, вже в 2022 році на кожную гривню продажів припадає 4,62 грн операційного прибутку. Це на 4,52 грн більше ніж було в 2021 році.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що рентабельність підприємства має як позитивні, так і негативні тенденції. При цьому, найгіршу динаміку має рентабельність власного капіталу.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Резерви нарощування прибутку

Питання отримання прибутку та підвищення ефективності діяльності підприємства в економіці України є досить актуальним, адже прибуток є потужним важелем розвитку, тому головним завданням адміністративного апарату кожного підприємства є розробка ефективної стратегії управління прибутком та збільшення прибутковості підприємства

Дохід підприємства становить грошовий виторг від реалізації продукту (виконання робіт чи послуг), інших матеріальних цінностей і майна підприємства (включаючи основні фонди) тощо, зменшений на суму постійних витрат підприємства. Якщо від валового доходу підприємства відняти ще й змінні витрати, то одержують суму чистого доходу підприємства. Чистий дохід підприємства – це його прибуток.

Стратегія збільшення доходу підприємства – це систематичний план його оптимального використання в умовах неповноти інформації про майбутній розвиток середовища та підприємництва, що охоплює формування місії, довготермінових цілей, а також шляхів і правил прийняття рішень для найефективнішого використання стратегічних ресурсів, переваг і можливостей задля майбутньої прибутковості. Таким чином, використання ефективної стратегії збільшення доходів є важливим чинником розвитку підприємства.

Основні резерви зростання доходів, які впливають на зростання прибутку:

- зниження ціни закупівлі товарів;
- підвищення ціни реалізації товарів;

- зростання обсягів реалізації товарів.

У сучасних умовах значним резервом підприємства є розвиток інших видів його діяльності (посередницької, кредитної, інвестиційної тощо), які забезпечують отримання позареалізаційних доходів від їх здійснення.

Основними резервами доходів від позареалізаційних операцій є:

- здійснення експертизи проєктів і вибору для пайової участі в діяльності підприємств галузей і сфер економіки;
- інвестування вільних фінансових ресурсів у ризикові підприємства, проведення досліджень, пов'язаних з розробленням якісно нових видів продукції;
- формування підприємством портфеля цінних паперів, який забезпечує максимізацію отриманого прибутку за мінімального рівня ризику.

Функціонування підприємства супроводжується безперервним кругообігом коштів, який здійснюється у формах витрат ресурсів і одержання доходів, їх розподілу і використання. Тому, запровадження ефективної стратегії збільшення доходів дасть змогу оптимально використовувати їх з метою розвитку підприємства. Підвищення прибутку може відбутися також за рахунок підвищення продуктивності праці. Із ростом продуктивності праці знижуються витрати праці в розрахунку на одиницю продукції, а отже, зменшується і питома вага заробітної плати в структурі собівартості. Для цього підприємство повинне активно використовувати різноманітні мотиваційні засоби: перевести якомога більше працівників на відрядну форму оплати праці, працівникам погодинної форми у більшому розмірі оплачувати роботу в понад урочний час, забезпечувати доставку працівників на роботу, з роботи за узгодженими маршрутами, надавати матеріальну допомогу працівникам з нагоди ювілейних та інших визначних дат. Враховуючи специфіку роботи слід також проводити профілактичне оздоровлення та медичне обстеження працівників за рахунок підприємства, організовувати санаторно-курортне лікування для працюючих та інвалідів праці.

Однією із базових концептуальних засад стратегічного управління прибутком підприємства є набір основних завдань даного процесу, серед яких [14, с. 167-168]:

- 1) забезпечення оптимальної величини прибутку відповідно до наявного економічного потенціалу і умов ринкової кон'юнктури;
- 2) дотримання збалансованого (прийнятного) співвідношення між величиною прибутку та рівнем ризиків;
- 3) досягнення високого рівня якості прибутку за процесами його формування, розподілу та використання;
- 4) забезпечення стійкого зростання прибутковості, ринкової вартості підприємства;
- 5) підвищення платоспроможності та досягнення фінансової рівноваги підприємства;
- 6) забезпечення довгострокового економічного розвитку суб'єкта господарювання;
- 7) забезпечення оптимального задоволення інтересів власників підприємства (у т.ч. шляхом здійснення дивідендних виплат тощо);
- 8) забезпечення підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства.

В основу забезпечення раціонального формування та ефективного функціонування системи стратегічного управління прибутком підприємства має бути покладено комплекс основних принципів стратегічного управління прибутком суб'єктів господарювання (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Комплекс основних принципів стратегічного управління прибутком підприємств [15, с. 112]

Основні принципи стратегічного управління прибутком	Характеристика основних принципів стратегічного управління прибутком підприємств
Системності та ієрархічності	Стратегічне управління прибутком є основною складовою системи стратегічного менеджменту підприємства та реалізується з урахуванням принципів і засад даної системи
Комплексності	Процес прийняття ефективних управлінських рішень передбачає комплексне врахування умов, правил, ресурсів і факторів формування прибутку підприємства
Цілеспрямованості	Важливою складовою стратегічного управління прибутком підприємства є інноваційно-інвестиційні проекти, реалізація яких здійснюється у зонах стратегічних інтересів та стратегічних зонах господарювання
Реалізації ситуаційно-ресурсного підходу	Стратегічні управлінські рішення приймаються на підставі оцінки стану усіх факторів та ресурсів, що впливають (або можуть впливати) на можливість забезпечення стійкого підвищення прибутковості підприємства у довгостроковому періоді
Ієрархічності цілей	Процеси розподілу і використання прибутку повинні відбуватися з урахуванням пріоритетності тих цілей, реалізація яких сприяє стійкому підвищенню прибутковості, ринкової вартості та досягненню довгострокового економічного розвитку підприємства
Капіталовідтворення	Важлива функція стратегічного управління прибутком спрямована на забезпечення перманентного відтворення та зростання вартості капіталу підприємства
Активності	Для забезпечення стійкого підвищення прибутковості, ринкової вартості та досягнення довгострокового економічного розвитку підприємству необхідно здійснювати цілеспрямований вплив на зовнішнє середовище з метою створення найбільш сприятливих умов для успішної реалізації основних цілей суб'єкта господарювання
Розвитку виробничо-технологічної основи підприємства	Забезпечення високого рівня розвитку виробничо-технологічної бази підприємства та ефективного використання його виробничих ресурсів
Мотиваційного характеру	Розробка мотиваційного механізму створення, відбору та реалізації інноваційних продуктів

Продовження табл. 3.3

Позитивного впливу на генерування доданої вартості	Функціонування системи стратегічного управління прибутком повинно забезпечувати високий рівень ефективності кожного етапу формування і розподілу доданої вартості у формі прибутку
Моніторингу умов формування та розподілу прибутку	Створення частково децентралізованої системи стратегічного моніторингу управління прибутком підприємства
Колективного прийняття управлінських рішень	Формування уявлення про прийнятний або бажаний обсяг генерування та отримання підприємством прибутку має колективний суб'єктивний характер, який відображає очікування фахівців, які приймають відповідні управлінські рішення
Децентралізації управління	Децентралізація стратегічного управління прибутком на основі прийняття ефективних управлінських рішень за відповідними зонами стратегічних інтересів підприємства

Забезпечення ефективного функціонування системи стратегічного управління прибутком, як важливої технології стратегічного менеджменту підприємства потребує реалізації адекватного підходу до формування структури даної системи, що сприяє успішній реалізації основних цілей та завдань останньої. На наш погляд, структурна модель системи стратегічного управління прибутком підприємства повинна формуватися із комплексу взаємопов'язаних базових блоків стратегічного управління прибутком:

1) блоку стратегічної організації управління прибутком, що передбачає: впровадження адекватних організаційних змін та формування обґрунтованої політики кожного структурного підрозділу підприємства; збалансування (приведення у відповідність) із обраною стратегією управління прибутком ресурсної бази, внутрішніх зв'язків, ключових цілей та завдань, сфери відповідальності працівників підприємства;

2) блоку стратегічного планування прибутку, який спрямований на вирішення важливих завдань щодо обґрунтування цільової суми прибутку з урахуванням стадії життєвого циклу та набору стратегічних цілей підприємства;

3) у рамках блоку стратегічного аналізу прибутку реалізуються процедури стратегічної комплексної оцінки процесу управління прибутком на підставі даних моніторингу прибутковості підприємства з метою формування адекватних планів і програм щодо забезпечення ефективного функціонування системи стратегічного управління прибутком підприємства;

4) блоку стратегічного моніторингу і контролю управління прибутком підприємства, який забезпечує ефективну реалізацію прийнятих заходів менеджменту та розробку і виконання адекватних управлінських рішень щодо оптимізації системи стратегічного управління прибутком підприємства з урахуванням змін внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Вважаємо, що основною перевагою вище зазначеного підходу до формування структурної моделі системи стратегічного управління прибутком підприємства є цілісно-комплексний характер даного підходу, який забезпечує узгоджену взаємодію усіх базових блоків стратегічного управління прибутком з урахуванням прямого та зворотного зв'язку між ними для забезпечення ефективного стратегічного управління прибутком, яке сприяє стійкому зростанню прибутковості, ринкової вартості та довгостроковому економічному розвитку підприємства.

3.2. Рекомендації щодо підвищення прибутковості ПрАТ «Індар

Одним із найбільш поширених способів максимізації темпів зростання прибутку є метод фінансового левериджу.

В прямому розумінні леверидж – це важіль, за незначної зміни якого можна істотно змінити результати виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Фінансовий важіль – це потенційна можливість впливати на прибуток шляхом зміни обсягу та структури власного і позикового капіталу. Він виражає взаємозв'язок між прибутком і співвідношенням позикового і власного капіталу. Рівень фінансового левериджу визначається відношенням темпів приросту чистого прибутку до темпів приросту валового прибутку. Він показує у скільки разів темпи приросту чистого прибутку вище темпів приросту валового прибутку [16].

Це перевищення досягається за допомогою плеча фінансового важеля. Змінюючи плече фінансового важеля, можна вплинути на прибуток і дохідність власного капіталу. Незначні зміни валового прибутку і рентабельності авансованого капіталу в умовах високого фінансового левериджу можуть призвести до значних змін чистого прибутку, що небезпечно при падінні обсягів виробництва. Зміна структури капіталу у бік збільшення частки позикового капіталу викликає зростання фінансового ризику, хоча при цьому і досягається вищий рівень прибутку.

Дія фінансового важеля полягає в тому, що підприємство, використовуючи позикові кошти, змінює чисту рентабельність власних коштів та свої дивідендні можливості. Тобто фінансовий леверидж – потенційна можливість впливати на прибуток через зміну обсягу і структури власного і позикового капіталу.

Ефект фінансового важеля досягається тільки тоді, коли економічна рентабельність активів фірми вища за середню ставку процента із залучених коштів. Різницю між економічною рентабельністю активів і середньою ставкою процента, називають диференціалом фінансового важеля. Ефект фінансового важеля показує, на скільки процентів збільшується рентабельність власного капіталу в результаті залучення позичених коштів в оборот підприємства. Він виникає в тих випадках, коли економічна рентабельність вище кредитного проценту.

Розрахунок ефекту фінансового важеля здійснюється за формулою [17, с. 58]:

$$E\Phi L = (1 - C\P_p) * (KBPA - BK_p) * \frac{PK}{BK} \quad (3.1)$$

де $E\Phi B$ – ефект фінансового важеля,

%; t_x – ставка податку на прибуток, десятковий дріб;

$KBPa$ – коефіцієнт валової рентабельності активів, %;

$CPCB$ – середній розмір відсотків, що сплачуються підприємством за використання позикового капіталу, %;

PK – середня сума позикового капіталу, використовуваного підприємством, за виключенням кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги за виданими векселями і поточними зобов'язаннями;

BK – середня сума власного капіталу підприємства.

Більшість зарубіжних економістів вважають, що оптимальне значення рівня ефекту фінансового важеля близьке до 30-50%, тобто він повинен дорівнювати від однієї третини до половині рівня економічної рентабельності активів. За цієї умови ефект фінансового важеля спроможний компенсувати податкові вилючення і забезпечити власним коштом необхідну віддачу. В той же час при значенні більше 50% - у компанії підвищуються фінансові ризики [18].

Розрахуємо ефект фінансового левериджу для ПрАТ «Індар» (табл. 3.2).

Ефект фінансового левериджу за валовою рентабельністю має негативний характер у 2020 та 2021 році. За 2020 рік він становить (-50,9) %, за 2021 рік (-476,1%), що говорить про високі фінансові ризики. Однак, ми спостерігаємо позитивну динаміку у 2022 році, а саме за 2022 рік ефект фінансового важеля становить 653,98 %. Це говорить про те, що у 2022 році на 653,98% підвищується рентабельність власного капіталу за рахунок залучення позикового капіталу. При цьому ефект фінансового левериджу за чистою рентабельністю капіталу має аналогічні результати.

Таблиця 3.2

Ефект фінансового левиреджу ПрАТ «Індар» за 2020-2022 роки

Показник	Значення показника по роках		
	2020 рік	2021 рік	2022 рік
1. Загальна сума капіталу (активів) тис. грн	647354	477527	548350
2. Власний капітал (р. 1495), тис. грн.	213733	-19160	11756
3. Позиковий капітал, (р. 1595 + р. 1695) тис. грн	433621	496687	536594
4. Валовий прибуток (Ф2, р. 2000 - 2050), тис. грн.	112301	221422	241506
4.а. Чистий прибуток (Ф2, р. 2350), тис. грн.	116	744	31827
5. Коефіцієнт валової рентабельності капіталу (р. 4 : р. 1), %	17,3	46,4	44,1
5.а Коефіцієнт чистої рентабельності капіталу, (р. 4а : р. 2), %%	0,54	-3,88	270,73
6. Середній розмір процентів за кредит, %	20	24	27
7. Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18
8. Ефект фінансового левиреджу (за валовою рентабельністю капіталу) $(1 - \text{р. 7}) \times (\text{р. 5} - \text{р. 6}) \times \text{р. 3/р. 2}$, %	-50,9	-476,1	653,98
8.а. Ефект фінансового левиреджу (за чистою рентабельністю капіталу) $(1 - \text{р. 7}) \times (\text{р. 5а} - \text{р. 6}) \times \text{р. 3/р. 2}$, %	-32,39	-427,64	9321,41

Отже, додаткове залучення позикових фінансових ресурсів підприємством ПрАТ «Індар» було неправильним рішенням з погляду його збитковості, що пояснюється більш високими процентними ставками за кредитні ресурси порівняно з рентабельністю власних фінансових ресурсів.

Позитивне значення ефекту фінансового важеля у 2022 році свідчить про доцільність залучення додаткових позикових коштів у вигляді банківського кредиту для підвищення рівня рентабельності власного капіталу і обсягів прибутку підприємства.

З метою підвищення обсягу прибутку доцільно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити транспортні витрати; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці; підприємству необхідно скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції.

ВИСНОВКИ

1. Розкрито економічну сутність прибутковості підприємства. Економічна сутність прибутковості підприємства полягає в його здатності генерувати прибуток в процесі своєї діяльності. Прибутковість – це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів.

Прибутковість підприємства характеризують два показники: прибуток та рентабельність. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва.

Основні компоненти прибутковості підприємства включають: виручку від реалізації продукції або надання послуг; вартість виробництва; витрати на управління і адміністрування; податки і обов'язкові платежі; інші доходи і витрати, які не пов'язані безпосередньо з основною діяльністю підприємства.

2. Вивчено фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства. Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємства включає комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію фінансової діяльності з метою досягнення більш високого рівня прибутковості. Основні складові фінансового механізму, що впливають на прибутковість підприємства, включають: фінансове планування, управління операційними витратами, ефективне управління запасами, фінансовий контроль і аналіз, фінансовий менеджмент, інновації та розвиток, маркетингову стратегію.

Мета фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємства – максимізація результатів діяльності підприємства, зокрема забезпечення його

діяльності необхідними фінансовими ресурсами для ефективного функціонування.

3. Надано організаційно-економічну характеристику та висвітлено основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Індар». Офіційна історія становлення та розвитку єдиного в Україні стратегічно необхідного заводу з повним технологічним циклом виробництва інсулінів – «Індар» розпочалась з 1997 року. Основний вид діяльності підприємства – 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів. Іншим видом діяльності за КВЕД є 46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами.

ПрАТ «Індар» започаткував в Україні експорт фармацевтичної продукції з високим рівнем доданої вартості – біотехнологічних продуктів і технологій їх виробництва.

Структура управління товариства – лінійно-функціональна. Середньооблікова кількість штатних працівників станом на кінець 2021 року становить 398 осіб.

Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Індар» показав, що всі вони зросли у 2021 році порівняно з 2020 роком, але зменшилися у 2022 році порівняно з 2021 роком. Причиною став воєнний стан в країні.

Активи протягом трьох досліджуваних років мали чітку динаміку до зниження. Щодо зобов'язань – то вони, навпаки, зросли. Такі тенденції є негативним явищем для підприємства і свідчать про зниження результативності його діяльності.

4. Проаналізовано фінансовий стан ПрАТ «Індар». Аналіз ліквідності засвідчив, що не усі показники ліквідності відповідають нормативним значенням. Це свідчить про існування проблем підприємства з платоспроможністю. Так, у 2020 році показники знаходились в межах нормативів, а в 2021 і 2022 році ситуація змінилася у бік погіршення значень показників.

Аналіз фінансової стійкості показав, що майже всі показники фінансової стійкості не відповідають нормативним значенням. Так, приміром, можемо

спостерігати негативну динаміку коефіцієнта забезпеченості власними обіговими коштами запасів. На діяльності підприємства це може позначитися таким чином, що в майбутньому підприємство не зможе забезпечити безперебійний виробничий процес без короткострокового та довгострокового позикового капіталу. Коефіцієнт фінансової незалежності у 2020-2021рр. був незначно нижчим за норматив, але в 2022 році знизився до 0,02, що є негативним явищем для підприємства. Значення коефіцієнту фінансової залежності, свідчить про те, що підприємство має високі фінансові ризики. Коефіцієнти фінансової стабільності та стійкості знаходяться за межами нормативних значень, тобто існує ризик втрати платоспроможності.

Аналіз ділової активності засвідчив, що період обороту оборотних коштів щорічно зменшується, а коефіцієнт оборотності зростає, що означає підвищення темпів використання оборотних активів. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує зростання в динаміці, що свідчить про збільшення обсягу комерційного кредиту, який надає підприємство, тобто збільшення купівлі товарів покупцями у кредит.

Динаміка коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості свідчить про підвищення швидкості сплати заборгованості підприємства. Оборотність дебіторської заборгованості є вищою оборотності кредиторської заборгованості, що є позитивним фактором для підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2022 році набув від'ємного значення, тобто ситуація з управління власними коштами підприємства значно погіршилася.

Проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «Індар», дає підстави зробити висновок, що на підприємстві погіршується платоспроможність, знижується фінансова стійкість, водночас спостерігається підвищення ділової активності, що вказує на ефективність використання активів підприємства.

5. Проведено оцінку прибутковості ПрАТ «Індар». Аналіз складових формування прибутку – доходів та витрат показав, що у 2022 році спостерігалась

в основному їх позитивна динаміка. Протягом досліджуваного періоду підприємство мало прибуток, про це свідчить додатній чистий фінансовий результат, а також фінансовий результат до оподаткування, за рахунок в цілому позитивної динаміки усіх складових. Також підприємству вдалось закінчити 2022 рік з прибутком, він суттєво збільшився в порівнянні з 2020 роком. На це вплинуло зниження собівартості реалізованої продукції, достатньо значне зростання валового прибутку у 2022 році порівняно з 2020 роком.

Доходи, і видатки підприємства ПрАТ «Індар» коливалися протягом трьох досліджуваних років у бік збільшення у 2021 році та зменшення у 2022 році. Інші операційні доходи протягом трьох років мали тенденцію до зменшення. Фінансовий результат до оподаткування зростав протягом трьох років.

Адміністративні витрати та витрати на збут зросли у 2021 році порівняно з 2020 роком, проте зменшились у 2022 році. Щодо інших операційних витрат, то вони, навпаки, у 2021 році зменшились, а в наступному році і загалом за три роки зросли.

Темп зростання валового прибутку становив 115,05%. Темп приросту фінансового результату від операційної діяльності зазнав суттєвого зростання – на 11758,96%. Внаслідок отримання підприємством прибутку витрати з податку на прибуток зросли, темп зростання за три роки склав 4278,57%. Відповідно, темп зростання чистого фінансового результату становив 27337,07%.

Аналіз рентабельності показав, що показники рентабельності за 2022 рік зазнали суттєвих змін – як позитивних, так і негативних. Так, рентабельність капіталу (активів) протягом досліджуваного періоду значно підвищилася. Причинами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів та зростання суми чистого прибутку.

Щодо рентабельності власного капіталу – навпаки, показник різко погіршився, що вказує на неефективність використання власного капіталу та на те, що кожна гривня капіталу приносить не прибуток, а збиток.

Рентабельність реалізованої продукції має позитивну динаміку.

6. Визначено резерви нарощування прибутку. Основними резервами збільшення прибутку є зростання доходів за рахунок: зниження ціни закупівлі товарів; підвищення ціни реалізації товарів; зростання обсягів реалізації товарів.

У сучасних умовах значним резервом підприємства є розвиток інших видів його діяльності (посередницької, кредитної, інвестиційної тощо), які забезпечують отримання позареалізаційних доходів від їх здійснення.

Основні резерви отримання доходів від позареалізаційних операцій: проведення експертизи проектів і вибір для пайової участі в діяльності підприємств галузей і сфер економіки; вкладання вільних фінансових ресурсів у ризикові підприємства, дослідження, пов'язані з розробленням якісно нових видів продукції; цілеспрямований вибір цінних паперів, які купує підприємство, оцінка рейтингу їх емітенту та інвестиційної привабливості здійснюваних фінансових інвестицій, формування портфеля цінних паперів, який забезпечує максимізацію отриманого прибутку за мінімального рівня ризику. Підвищення прибутку може відбутися також за рахунок підвищення продуктивності праці.

7. Надано рекомендації щодо підвищення прибутковості ПрАТ «Індар». Одним із найбільш поширених способів максимізації темпів зростання прибутку є метод фінансового левериджу.

Фінансовий важіль – це потенційна можливість впливати на прибуток шляхом зміни обсягу та структури власного і позикового капіталу. Розрахунок ефекту фінансового левериджу для ПрАТ «Індар» показав, що додаткове залучення позикових фінансових ресурсів підприємством ПрАТ «Індар» було неправильним рішенням з погляду його збитковості, що пояснюється більш високими процентними ставками за кредитні ресурси порівняно з рентабельністю власних фінансових ресурсів.

Позитивне значення ефекту фінансового важеля у 2022 році свідчить про доцільність залучення додаткових позикових коштів у вигляді банківського кредиту для підвищення рівня рентабельності власного капіталу і обсягів прибутку підприємства.

З метою підвищення обсягу прибутку доцільно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити транспортні витрати; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці; скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зятюк Н. В. Теоретико-методологічні аспекти стратегії забезпечення прибутковості підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 154. С. 27–31.
2. Антонюк Р. Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2012. № 126. С. 50–55.
3. Огійчук М. Ф. Сутність прибутку та підходи до методики його визначення. *Економіка АПК*. 2009. № 6. С. 31–45.
4. Осипова Т. В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. *Управління розвитком*. 2012. № 1. С. 82–84.
5. Кучер Л. Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції «прибутковість». URL: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.pdf.
6. Мочерний С. В. Політична економія: [навч. посібник] / С. В. Мочерний, Я. С. Мочерна. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Знання, 2007. 684 с.
7. Хмелевський О. В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. *Економіст*. 2008. № 3. С. 50–53.
8. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. *Економіка і суспільство*. Випуск 3. 2016. С. 189-192.
9. Шматковська Т. О. До проблематики забезпечення прибутковості сільськогосподарських підприємств. *Ефективна економіка* № 1, 2016. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/18.pdf
10. Марусяк Н. Л. Фінансовий механізм підприємства та напрями його удосконалення в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. № 12. 2021. С. 94-97.
11. Офіційний сайт ПрАТ «Індар». URL: <https://indar.com.ua/ua>

12. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Економіка та організація торгівлі: навч. посіб. Київ: Кондор-видавництво, 2017. 368 с.
13. Романова Т. В., Даровський Є. О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>
14. Момот Т. В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління холдинговими компаніями: стратегія отримання комбінаторних переваг: монографія // Т.В. Момот, М.В. Кадничанський, О.А. Лобанов, Н.В. Рудь. Х. : Фактор, 2010. 220 с.
15. Скалюк Р.В. Управління прибутком підприємств: стратегічний підхід. *Фінанси, облік і аудит*. 2013. Випуск 2(22). С. 109-118.
16. Фінансовий леверидж (фінансовий важіль): визначення, формула. URL: <https://bizreview.com.ua/finansovij-leveridzh-finansovij-vazhil-viznachennya-formula/>
17. Вакульчик О. М., Протасова Є. В. Управління структурою капіталу для підвищення рівня фінансової стійкості та економічної безпеки підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління* випуск 2 (13) 2018. С. 56-60.
18. Сініцин О. О. Фінансовий леверидж в управлінні структурою капіталу. *Ефективна економіка*. № 9, 2014.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3334>

ДОДАТКИ

Додаток А

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПО ВИРОБНИЦТВУ ІНСУЛІНІВ "ІНДАР"

Фінансова звітність за 2020 рік

2022

2021

2020

J0900108 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	606.00	56.00
первісна вартість	1001	1 762.00	1 333.00
накопичена амортизація	1002	1 156.00	1 277.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	40 165.00	7 091.00
Основні засоби	1010	81 130.00	123 712.00
первісна вартість	1011	176 265.00	238 403.00
знос	1012	95 135.00	114 691.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	294.00	294.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	122 195.00	131 153.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	193 852.00	228 586.00
Виробничі запаси	1101	47 855.00	49 298.00
Незавершене виробництво	1102	10 510.00	19 465.00

Назва рядка	код рядка	звітного періоду, тис. грн	звітного періоду, тис. грн
Готова продукція	1103	133 927.00	156 982.00
Товари	1104	1 560.00	2 841.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	181 890.00	231 057.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	27 780.00	25 021.00
з бюджетом	1135	32 797.00	9 798.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	902.00	1 392.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 635.00	10 843.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 045.00	8 187.00
Готівка	1166	0.00	0.00
Рахунки в банках	1167	5 045.00	8 187.00
Витрати майбутніх періодів	1170	3 274.00	2 709.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	0.00	0.00
Усього за розділом II	1195	455 273.00	516 201.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	577 468.00	647 354.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	80 886.00	80 886.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	3 628.00	3 355.00
Додатковий капітал	1410	30 686.00	30 664.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	16 672.00	16 672.00

Назва рядка	Код рядка	звітного періоду, тис. грн	звітного періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	97 279.00	82 156.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	229 151.00	213 733.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	796.00	736.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	796.00	736.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	330 157.00	419 552.00
розрахунками з бюджетом	1620	793.00	142.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	549.00	0.00
розрахунками з оплати праці	1630	2 556.00	236.00
за одержаними авансами	1635	306.00	1 197.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 758.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	8 002.00	9 873.00

Назва рядка	код рядка	звітного періоду, тис. грн	звітного періоду, тис. грн
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	3 400.00	1 885.00
Усього за розділом III	1695	347 521.00	432 885.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	577 468.00	647 354.00

JO900207 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	591 543.00	942 470.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	0.00
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	0.00
Премії, передані у перестраховування	2012	0.00	0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	479 242.00	715 586.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	112 301.00	226 884.00
збиток	2095	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	85 814.00	40 576.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	59 430.00	60 700.00
Витрати на збут	2150	53 295.00	119 987.00
Інші операційні витрати	2180	85 044.00	33 202.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	період, тис. грн	період попереднього року, тис. грн
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	346.00	53 571.00
збиток	2195	0.00	0.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	0.00
Інші фінансові доходи	2220	0.00	0.00
Інші доходи	2240	0.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	0.00	0.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	20.00	236.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	326.00	53 335.00
збиток	2295	0.00	0.00
Витрати (докід) з податку на прибуток	2300	-210.00	-10 318.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	116.00	43 017.00
збиток	2355	0.00	0.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0.00	0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	2410	0.00	0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0.00	0.00
Інший сукупний дохід	2445	334.00	335.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	334.00	335.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0.00	0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	334.00	335.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	450.00	43 352.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	391 504.00	642 150.00
Витрати на оплату праці	2505	102 265.00	92 790.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 145.00	17 415.00

Назва рядка	Код рядка	період, тис. грн	період попереднього року, тис. грн
Амортизація	2515	20 402.00	16 712.00
Інші операційні витрати	2520	146 137.00	161 371.00
Разом	2550	680 453.00	930 438.00

Додаток Б

Фінансова звітність за 2022 рік

2022

2021

2020

J0900108 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	395.00	356.00
первісна вартість	1001	1 781.00	2 003.00
накопичена амортизація	1002	1 386.00	1 647.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 556.00	10 240.00
Основні засоби	1010	103 560.00	116 845.00
первісна вартість	1011	243 613.00	284 314.00
знос	1012	140 053.00	167 469.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	294.00	
Усього за розділом I	1095	113 805.00	127 441.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	128 577.00	236 842.00
Виробничі запаси	1101	68 415.00	57 853.00
Незавершене виробництво	1102	5 348.00	6 529.00
Готова продукція	1103	51 387.00	166 954.00
Товари	1104	3 427.00	5 506.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	137 059.00	92 917.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53 970.00	9 563.00
з бюджетом	1135	25 312.00	46 531.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	1 165.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 414.00	10 579.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 013.00	23 213.00
Рахунки в банках	1167	5 013.00	23 213.00
Витрати майбутніх періодів	1170	2 377.00	954.00
Інші оборотні активи	1190	310.00	
Усього за розділом II	1195	363 722.00	420 909.00
Баланс	1300	477 527.00	548 350.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	80 886.00	80 886.00
Капітал у дооцінках	1405	3 082.00	2 811.00
Додатковий капітал	1410	30 641.00	30 618.00
Резервний капітал	1415	16 672.00	16 189.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-150 441.00	-118 748.00
Усього за розділом I	1495	-19 160.00	11 756.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	677.00	617.00
Усього за розділом II	1595	677.00	617.00
товари, роботи, послуги	1615	476 166.00	460 340.00
розрахунками з бюджетом	1620	124.00	5 716.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	3 823.00	
розрахунками зі страхування	1625	1 911.00	
розрахунками з оплати праці	1630	119.00	7 635.00
за одержаними авансами	1635	7 942.00	16 235.00
Поточні забезпечення	1660	10 991.00	39 029.00
Інші поточні зобов'язання	1690	668.00	5 111.00
Усього за розділом III	1695	496 010.00	535 977.00
Баланс	1900	477 527.00	548 350.00

JO900207 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	689 417.00	753 184.00
Обієктність реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	447 911.00	531 762.00
Валовий: прибуток	2090	241 506.00	221 422.00
Інші операційні доходи	2120	45 955.00	42 710.00
Адміністративні витрати	2130	62 925.00	69 508.00
Витрати на збут	2150	79 667.00	113 405.00
Інші операційні витрати	2180	103 837.00	79 752.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	41 032.00	1 467.00
Інші витрати	2270	10.00	16.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	41 022.00	1 451.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9 195.00	-707.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	31 827.00	744.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інший сукупний дохід	2445	331.00	332.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	331.00	332.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	331.00	332.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	32 158.00	1 076.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	424 786.00	421 422.00
Витрати на оплату праці	2505	106 996.00	115 427.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 642.00	22 970.00
Амортизація	2515	27 725.00	25 481.00
Інші операційні витрати	2520	201 461.00	212 032.00
Разом	2550	781 610.00	797 332.00

Ю0900904 Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	697 697.00	678 725.00
Повернення податків і зборів	3005	31 850.00	52 009.00
у тому числі податку на додану вартість	3006	31 850.00	52 009.00
Цільового фінансування	3010	11.00	2 358.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	105 997.00	43 871.00
Надходження від повернення авансів	3020	1 949.00	682.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	50.00	49.00
Надходження від операційної оренди	3040	128.00	
Надходження від страхових премій	3050	2.00	
Інші надходження	3095	2 396.00	2.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	525 933.00	444 791.00
Праці	3105	77 520.00	91 356.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	20 887.00	24 661.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	26 009.00	25 804.00

Назва рядка	код рядка	за звітний період, грн	період попереднього року, грн
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	4 207.00	904.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	16.00	
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	21 802.00	24 884.00
Витрачання на оплату авансів	3135	160 213.00	179 037.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	12 765.00	83.00
Інші витрачання	3190	2 538.00	3 548.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	14 085.00	8 546.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від погашення позик	3230	81.00	103.00
необоротних активів	3260	9 248.00	
Витрачання на надання позик	3275	880.00	1 964.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-799.00	-11 109.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Оплату дивідендів	3355	475.00	166.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-475.00	-166.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	12 811.00	-2 729.00
Залишок коштів на початок року	3405	5 013.00	8 187.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	5 389.00	-445.00
Залишок коштів на кінець року	3415	23 213.00	5 013.00